

ZATWIERDZAM
WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

.....
.....

Bożentyna Pałka-Koruba

Procedura szacowania szkód powstałych w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych na terenie województwa świętokrzyskiego.

I. Omówienie pojęć zjawisk atmosferycznych

Komisje Gminne/Powiatowe winny dokonywać szacunków strat, **tylko i wyłącznie** tych które powstały w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych takich jak: powódź, huragan, piorun, susza, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, deszcz nawalny, obsunięcia się ziemi, grad, lawina (i tak je określać w protokołach indywidualnych rolników jak również w protokołach strat z infrastruktury komunalnej jednostek samorządu terytorialnego)

1) **powódź** – oznaczają szkody powstałe wskutek:

- a) zalania terenów w następstwie podniesienia się poziomu wód płynących i stojących,
- b) zalania terenów wskutek deszczu nawalnego,
- c) spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich i podgórskich.

Nie traktuje się natomiast jako zalania, nawilgocenia gleby, jeżeli nie było ono poprzedzone wystąpieniem wody na powierzchni gruntu. Jako zalania nie traktuje się również zastoisk wodnych, utrzymujących się corocznie w terenach podmokłych o wysokim poziomie wody gruntowej przez dłuższe okresy czasu niezależnie od nasilenia opadów atmosferycznych.

2) **huragan** – oznaczają szkody powstałe w wyniku działania wiatru o prędkości nie mniejszej niż 24 m/s, którego działanie wyrządza masowe szkody; pojedyncze szkody uważa się za spowodowane przez huragan, jeżeli w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono działanie huraganu;

3) **piorun** – oznaczają szkody będące następstwem wyładowania atmosferycznego pozostawiającego bezsporne ślady tego zdarzenia, potwierdzonego dokumentem

z Policji lub Straży Pożarnej lub Powiatowego Inspektora Weterynarii w przypadku zwierząt gospodarskich, jeżeli zdarzenie miało miejsce poza budynkiem inwentarskim;

4) **suszę** – oznaczają szkody spowodowane wystąpieniem, w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 1 kwietnia do dnia 30 września, spadku klimatycznego bilansu wodnego poniżej wartości określonej dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb; w przypadku gdy dla danej rośliny nie jest prowadzony monitoring suszy, szkody można szacować, jeżeli monitoring potwierdza wystąpienie suszy w uprawach o analogicznych wymaganiach wodnych;

5) **ujemne skutki przezimowania** – oznaczają szkody spowodowane wymarzeniem, wymoknięciem, wyprzieniem, wysmaleniem lub wysadzeniem roślin, w okresie od dnia 1 grudnia do dnia 30 kwietnia, polegające na całkowitym lub częściowym zniszczeniu roślin lub całkowitej utracie plonu lub jego części;

6) **przymrozki wiosenne** – oznaczają szkody spowodowane przez obniżenie się temperatury poniżej 0°C, w okresie od dnia 15 kwietnia do dnia 30 czerwca, polegające na całkowitym lub częściowym zniszczeniu roślin lub całkowitej utracie plonu lub jego części;

7) **deszcz nawalny** - oznaczają szkody powstałe wskutek deszczu o współczynniku wydajności co najmniej 4; w przypadku braku możliwości ustalenia tego współczynnika bierze się pod uwagę stan faktyczny i rozmiar szkód w miejscu ich powstania, świadczące wyraźnie o działaniach deszczu nawalnego;

UWAGA! Wymagane potwierdzenie wystąpienia deszczu nawalnego wydane przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, poza przypadkami powszechnie znanymi i dotyczącymi dużych obszarów i dużych kłesk.

8) **obsunięcie się ziemi** - oznaczają szkody spowodowane przez zapadanie się ziemi oraz usuwanie się ziemi, z tym że za szkody spowodowane przez:

a) zapadanie się ziemi - uważa się szkody powstałe wskutek obniżenia się terenu z powodu zawalenia się podziemnych wolnych przestrzeni w gruncie;

b) usuwanie się ziemi - uważa się szkody powstałe wskutek ruchów ziemi na stokach;

9) **grad** - oznaczają szkody powstałe wskutek opadu atmosferycznego składającego się z bryłek lodu;

10) **lawinę** – oznaczają szkody powstałe wskutek gwałtownego zsuwania się lub staczania ze zboczy górskich lub podgórszych mas śniegu, lodu, skał, kamieni, ziemi lub błota.

II Szacowanie strat w rolnictwie

- **Warunki, które musi spełnić gmina aby producent rolny mógł skorzystać z pomocy**

1. Tuż po wystąpieniu na terenie gminy/miasta niekorzystnego zjawiska atmosferycznego generującego straty jednak **nie później niż w ciągu 48 godz.** **Wójt/Burmistrz/Prezydent powiadamia bezpośrednio Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego** o charakterze i dacie jego wystąpienia.
 2. Następnie po przeprowadzeniu wizji lokalnej w ciągu 7 dni należy poinformować Pełnomocnika ds. usuwania skutków klęsk żywiołowych o wstępnym rozmiarze strat. **Zawiadomienie** stanowić będzie informację o tym, że samorząd zgodnie z procedurami przystępuje do szacowania strat. (Wzór zawiadomienia o wystąpieniu niekorzystnego zjawiska atmosferycznego – załącznik 1).
- 2a. Każde zawiadomienie będzie formalnie weryfikowane przez pracowników Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego z możliwością kontroli w terenie.
- Niekorzystnym zjawiskiem atmosferycznym musi być dotknięty pewien obszar /najmniej sołectwo/, na którym znajdują się poszkodowane gospodarstwa, w rozmiarach stanowiących zagrożenie dalszego ich funkcjonowania, z wyjątkiem:
- szkód powstałych w wyniku pioruna oraz przypadków gdy uprawa prowadzona jest na użytkach rolnych położonych na obszarach narażonych na możliwość powstawania szkód wskutek miejscowych wymarznień lub przymrozków wiosennych,
 - wystąpienia szkód w pojedynczych poszkodowanych gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, jeżeli szkody te przekraczają 30% średniej rocznej produkcji rolnej w tych gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej z trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły szkody lub średniej z trzech lat w okresie pięcioletnim poprzedzającym rok, w którym wystąpiły szkody, z pominięciem roku

o najwyższej i najniższej wielkości produkcji lub powyżej 1050 zł w odniesieniu do pojedynczego środka trwałego.

3. Wójt/Burmistrz/Prezydent w zwyczajowo przyjęty sposób informuje rolników o możliwości przeprowadzenia szacunków strat oraz terminie ich przeprowadzenia. Szacowanie strat możliwe **jest tylko i wyłącznie na wniosek** poszkodowanego rolnika (wzór wniosku - zał. 2).

Wypełniony formularz wniosku rolnik winien złożyć niezwłocznie, jednak nie później niż 10 dni od daty wystąpienia niekorzystnego zjawiska atmosferycznego do urzędu gminy właściwego ze względu na miejsce wystąpienia strat lub innym miejscu ustalonym przez gminę (np. u sołtysa).

W przypadku gospodarstwa rolnego położonego na obszarze co najmniej dwóch gmin, w których wystąpiły szkody, wnioski składa się do każdej gminy oddzielnie, wpisując do nich tylko uprawy znajdujące się na terenie danej gminy. Po sporządzeniu indywidualnych protokołów cząstkowych są one przekazywane do gminy, na terenie której znajduje się siedziba gospodarstwa (tzn. miejsce zamieszkania rolnika) Komisja w tej gminie sporządza protokół całościowy, wpisując do niego wszystkie straty z protokołów cząstkowych oraz uprawy w których strat nie było, a następnie przelicza % poziom szkód w skali całego gospodarstwa rolnego

Jeżeli w miejscu zamieszkania rolnik nie posiada żadnych upraw, wniosek o stratach składa do gminy właściwej ze względu na miejsce położenia upraw. Sporządzone przez komisje indywidualne protokoły cząstkowe, gmina przekazuje do gminy właściwej ze względu na miejsce położenia większej części upraw, w celu sporządzenia protokołu całościowego.

UWAGA! Konieczna jest współpraca między gminami.

4. **Komisja Gminna przeprowadza lustrację** na miejscu wystąpienia szkód i dokonuje szacunków zakresu i wysokości strat zgodnie z terminami wskazanymi w obowiązującym Zarządzeniu Wojewody Świętokrzyskiego, na podstawie której sporządza **protokoły szkód - indywidualne lub całościowe** w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, które winny zostać podpisane przez komisje i poszkodowanego lub osobę przez niego upoważnioną. (Wzory protokołów – zał.3 i 4).

W przypadku odmowy podpisania protokołu przez rolnika fakt ten powinien zostać uwidoczniiony w protokole. Należy sporządzić dokumentację fotograficzną oraz przyjąć pisemne wyjaśnienia od rolnika lub sporządzić notatkę służbową zawierającą ustne wyjaśnienia poszkodowanego. Notatka winna być odczytana oraz podpisana przez obecnych członków komisji.

!!! Po dokonaniu niezbędnych wyliczeń należy zapoznać producenta rolnego z kompletnym protokołem i uzyskać jego podpis.

5. Po przeprowadzonych szacunkach strat Komisja Gminna sporządza **protokół zbiorczy** z terenu danej gminy, odrębny dla każdej kłęski i przekazuje go do Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego ŚUW zgodnie z przyjętym terminem w obowiązującym Zarządzeniu Wojewody Świętokrzyskiego (wzór protokołu zbiorczego –zał. 5).
6. Następnie protokół zbiorczy zostanie sprawdzony pod względem formalnym i merytorycznym. Jeżeli terminy wynikające z aktualnego Zarządzenia Wojewody zostaną zachowane, jednostka samorządu terytorialnego zostanie poinformowana o możliwości ubiegania się przez poszkodowanych o pomoc z budżetu państwa.

- **Sposób postępowania komisji w celu prawidłowego i rzetelnego oszacowania szkód**

1. W celu oszacowania szkód w uprawach ozimych, spowodowanych przez niekorzystne zjawiska atmosferyczne w roku siewu, mając na uwadze fazę rozwojową roślin, komisja powołana przez wojewodę powinna niezwłocznie potwierdzić wystąpienie skutków działania niekorzystnego zjawiska np. w formie notatki lub protokołu. Natomiast szkody, w tym również szkody powstałe w wyniku ujemnych skutków przezimowania, powinny zostać oszacowane w następnym roku, niezwłocznie po ruszeniu wegetacji, jednak nie później niż w lipcu.
2. W przypadku szkód w uprawach ozimych spowodowanych przez niekorzystne zjawiska atmosferyczne w terminie do 20 maja wymagających zaorania lub ponownego obsiewu, poziom szkód w uprawach ustala się uwzględniając szacunki strat określone przez komisje jednak nie wyżej niż 50% plonu (w tym przypadku

do wyliczenia wysokości szkód nie uwzględnia się plonów roślin które zostały zasiane po zlikwidowanych uprawach ozimych).

3. Szacując straty w łąkach należy wziąć pod uwagę okres, w którym klęska dotknęła łąki oraz ilość pokosów na łąkach.

W przypadku łąk dwukośnych plon dzielimy następująco:

I pokos 60%

II pokos 40%

W przypadku łąk trójkośnych:

I pokos- 60%

II pokos 30%

III pokos 10%

Szacowanie strat w pastwiskach.

W przypadku pastwisk struktura plonów zielonki pastwiskowej w okresie wegetacji przedstawia się następująco:

I rotacja (maj , czerwiec) 50%

II rotacja (lipiec, sierpień) 30%

III rotacja (wrzesień, październik) -20%

Zatem, szacując straty na łąkach i pastwiskach w lipcu nie można wpisać 100%, bo 100 % dotyczy plonu całkowitego (rocznego).

4. Uwzględniając opinię Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach szacowanie szkód mrozowych na drzewach owocowych po surowej zimie powinno być przeprowadzone co najmniej dwukrotnie. Pierwszego oszacowania szkód należy dokonać wiosną, jednak nie później niż w lipcu. W drugim półroczu powinno być dokonane powtórnego szacowanie strat, w celu stwierdzenia, czy uszkodzone drzewa zregenerowały częściowo uszkodzenia, czy też straty pogłębiły się. Według opinii Instytutu Sadownictwa zdarza się także, iż w czasie pierwszej oceny przeprowadzonej w pierwszej połowie sezonu wegetacyjnego, oceniający stwierdzają, że uszkodzenia drzew są bardzo silne, które następnie w drugim półroczu się zregenerowały. Drugiego szacowania strat można dokonać do końca października, zanim w sposób naturalny spadną liście.

5. W przypadku maszyn, urządzeń rolniczych oraz budynków gospodarczych i innych budowli służących do produkcji rolnej do protokołu należy dołączyć uproszczony kosztorys szkód (np.: wyliczenia wg wartości poniesionych rzeczowych nakładów niezbędnych na przywrócenie funkcji użytkowych).

W razie kilkakrotnego uszkodzenia tej samej uprawy, wysokość każdej następnej szkody ustala się z uwzględnieniem wysokości poprzednio ustalonych szkód w skali całego gospodarstwa rolnego w odniesieniu do średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej z trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły szkody, albo z trzech lat w okresie pięcioletnim, z pominięciem roku o najwyższej i najniższej wielkości produkcji. W takim przypadku w kolejnym protokole wysokość szkód powinna zostać pomniejszona o szkody wykazane w poprzednich protokołach w odniesieniu do tej samej uprawy rolnej (łącznie % strat w danej uprawie w roku klęski nie może przekroczyć 100%).

- **Stała pomoc finansowa dla poszkodowanych rolników:**

Producenci rolni, którzy ponieśli straty w produkcji rolnej spowodowane niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi, mogą ubiegać się o pomoc ze strony państwa zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. z 2015 r. poz 187) mogą ubiegać się o kredyty preferencyjne na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej w których wystąpiły szkody spowodowane przez suszę grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun obsunięcie się ziemi lub lawinę w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.

- **Sposób postępowania przy ubieganiu się o kredyt preferencyjny**

1. **Straty powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym.**

Rolnicy, którzy posiadają protokoły z szacowania strat w swoim gospodarstwie z klęsk, które miały miejsce od lipca 2013r., w celu ubiegania się o pomoc powinni za pośrednictwem urzędu gminy przekazać do tut. Urzędu oryginał protokołu indywidualnego celem uzyskania potwierdzenia strat.

2. Straty 30% i poniżej średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym

Rolnicy u których szkody wystąpią od 2014 r. i nie przekroczą 30 % strat w gospodarstwie, w celu uzyskania pomocy będą zobowiązani przedłożyć w banku protokół strat sporządzony przez Komisje Gminne (protokół nie musi być potwierdzony przez Wojewodę). NIE WYSYŁAMY PROTOKOŁU DO WBiZK CELEM POTWIERDZENIA STRAT.

W przypadku wystąpienia kolejnej klęski i uzyskania łącznego poziomu szkód wyższego niż 30%, oryginały protokołów indywidualnych należy przekazać do WBiZK celem potwierdzenia strat.

3. Kredyt inwestycyjny

W przypadku ubiegania się o kredyt inwestycyjny przyjmuje się, że poziom strat w odniesieniu do pojedynczego środka trwałego musi przekraczać 1050 zł.

Rolnicy, którzy posiadają protokoły z szacowania strat w swoim gospodarstwie z klęsk, które miały miejsce od lipca 2013r., w celu ubiegania się o pomoc powinni za pośrednictwem urzędu gminy przekazać do WBiZK Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego oryginał protokołu indywidualnego celem uzyskania potwierdzenia strat.

4. Inne formy pomocy dla poszkodowanych rolników – sposób postępowania zgodnie z obowiązującymi przepisami (np.: zasiłki celowe, programy Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa)

- **Najczęściej występujące błędy w protokołach:**
- Brak czytelnych podpisów komisji i rolnika

- Błędne nazewnictwo niekorzystnego zjawiska atmosferycznego
- Brak daty przeprowadzenia lustracji
- Pomijanie upraw w których nie ma szkód
- Nieuwzględnianie produkcji zwierzęcej w protokołach
- Nieuwzględnianie całej powierzchni upraw w gospodarstwie w celu wyliczenia % poziomu szkód
- nieuzupełnienie protokołu o wyliczony % poziom szkód
- Brak potwierdzenia zgodności kserokopii dokumentów z oryginałem
- Nieprecyzyjne nazwy upraw

• Dodatkowe informacje

1. Każdy protokół powinien być wypełniony z największą starannością (czytelnie). Niewłaściwy zapis powinien być przekreślony i podpisany a nad nim należy dokonać właściwego zapisu. Nie wolno natomiast poprawiać na wcześniej dokonanym zapisie, tikeksować itp.
2. Protokół powinien być sporządzony wyłącznie na podstawie lustracji w terenie uwzględniając szkody zawarte we wniosku złożonym przez rolnika do urzędu.
3. Każda tabela w protokole musi być wypełniona jeżeli w danym gospodarstwie coś nie występuje to w kolumnie tabeli powinny znajdować się odpowiednie zapisy: „nie występuje”, ”zero”, ”nie dotyczy”. Nie należy natomiast zmieniać wzoru protokołu tzn. usuwać tabel czy zapisów.
4. Jeżeli średni plon w gospodarstwie nie został ustalony na podstawie ksiąg rachunkowych, do wyliczania szkód przyjmuje się dane ustalone dla województwa świętokrzyskiego przez ŚODR Modliszewice. Własne wyliczenia można stosować tylko w przypadku upraw i zwierząt nietypowych dla których nie są opracowywane dane statystyczne.
5. Średnią roczną produkcję w skali całego gospodarstwa ustalamy ujmując zarówno produkcję roślinną jak i zwierzęcą niezależnie o tego w której z nich wystąpiły szkody.

III. Szacowanie strat w budynkach mieszkalnych

Przy przypisywaniu zdarzeniom charakteru klęski żywiołowej należy posiłkować się definicją klęski żywiołowej zawartą w ustawie z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz.U. z 2014 r. poz. 333, z późn. zm.). Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy, przez klęskę żywiołową rozumie się katastrofę naturalną lub awarię techniczną, których skutki **zagrożają życiu lub zdrowiu dużej liczby osób, mieniu w wielkich rozmiarach albo środowisku na znacznych obszarach**, a pomoc i ochrona mogą być skutecznie podjęte tylko przy zastosowaniu nadzwyczajnych środków, we współdziałaniu różnych organów i instytucji oraz specjalistycznych służb i formacji działających pod jednolitym kierownictwem.

Zatem wnioski gmin o uruchamianie środków rezerwy celowej budżetu państwa powinny zawierać szczegółowe uzasadnienie wskazujące, że zdarzenie dotyczy dużej liczby osób lub rodzin, a straty w poszczególnych gospodarstwach domowych są znaczne. W pozostałych przypadkach, zasiłki dla osób poszkodowanych mogą zostać wypłacone ze środków własnych gmin przeznaczonych na pomoc społeczną.

- **Tryb uruchamiania środków rezerwy celowej budżetu państwa na wypłatę zasiłków celowych**

1. Wójt/burmistrz/prezydent niezwłocznie po zdarzeniu przekazuje do ośrodka pomocy społecznej dane adresowe osób lub rodzin poszkodowanych w wyniku działania żywiołu.
- 1a. W przypadku zasiłków na cele bytowe do 6 tys zł należy dążyć do tego aby pomoc dotarła w ciągu 24 godzin od wystąpienia zdarzenia (w uzasadnionych przypadkach można tą pomoc wypłacać zaliczkowo) nie czekając na zakończenie postępowania administracyjnego.
2. Pracownicy socjalni Ośrodka niezwłocznie, nie później niż w terminie 2 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o potrzebie udzielenia pomocy, ustalają sytuację życiową rodzin w oparciu o wstępną lustrację w terenie, pod kątem potrzeb i możliwości zaspokajania przez rodziny podstawowych potrzeb bytowych ze środków własnych.

Takie działanie umożliwi szybkie przygotowanie wniosku do Wojewody o przyznanie z budżetu państwa zaliczki na poczet przewidywanych wypłat zasiłków. Następnie pracownicy ośrodka przystępują do ustalania sytuacji rodzin przeprowadzając wywiady środowiskowe wynikające z przepisów prawa.

3. Wójt/burmistrz/prezydent, w celu wsparcia działań pracowników pomocy społecznej może uruchomić pracę Oddziału terenowego Komisji na podstawie obowiązującego Zarządzenia Wojewody Świętokrzyskiego.
4. Komisja zobowiązana jest do oszacowania strat na miejscu zdarzenia oraz spisania ich w odpowiedniej karcie oszacowania (zał. karty oszacowania strat), którą musi podpisać poszkodowany. Należy również sporządzić dokumentację fotograficzną. W dalszej kolejności na podstawie karty należy uzupełnić protokół (zał.6 - protokół z oszacowania zakresu i wysokości szkód w gospodarstwie domowym), który również winien być podpisany przez poszkodowanego.

W przypadku odmowy podpisania karty bądź protokołu przez poszkodowanego fakt ten powinien zostać uwidoczony na w/w dokumentach. W powyższej sytuacji komisja powinna przyjąć pisemne wyjaśnienia od poszkodowanego lub sporządzić notatkę służbową zawierającą jego ustne wyjaśnienia. Notatka winna być odczytana oraz podpisana przez obecnych członków komisji.

5. Na bazie protokołów indywidualnych sporządzane jest zbiorcze zestawienie w postaci listy poszkodowanych z krótkim opisem szkód i wielkością strat potwierdzone przez przewodniczącego oddziału terenowego komisji, które Wójt/ Burmistrz/ Prezydent przekazuje do kierownika Ośrodka. W oparciu o przeprowadzone wywiady środowiskowe oraz zbiorcze zestawienie, kierownik Ośrodka tworzy wstępną listę osób wymagających pomocy, z krótkim opisem szkody zawartym w zestawieniu zbiorczym, szacowaną kwotą zasiłku i przekazuje ją do Wójta/ burmistrza/ prezydenta
6. Na bazie powyższej listy Wójt/burmistrz/ prezydent sporządza wniosek do wojewody, zawierający:
 - Datę, rodzaj i zakres zdarzenia klęskowego;
 - Liczbę osób poszkodowanych;
 - Wnioskowaną kwotę dotacji z rezerwy celowej budżetu państwa;

- Uzasadnienie wskazujące, że usunięcie strat wyrządzonych zdarzeniem o charakterze klęskowym, przewyższa możliwości finansowe gminy;
- Listę uszkodzonych lub zniszczonych budynków mieszkalnych w poszczególnych miejscowościach.

Uwaga! Najniższy poziom strat, który może być rozpatrywany przy przyznawaniu zasiłków z rezerwy celowej budżetu państwa to 1050 zł.

7. Wnioski o dotację na zasiłki celowe powinny być kierowane do Wydziału Polityki Społecznej ŚUW.

Uwaga 1.: Niezależnie od pomocy z rezerwy celowej budżetu państwa gmina może i powinna udzielać również pomocy na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 163) - art. 40 ust. 2 i 3. – ze środków własnych.

Uwaga 2.: Zasiłki celowe na remont/odbudowę znane dotychczas do 20 tys. zł i 100 tys. zł - ich przyznawanie oraz rozliczanie są każdorazowo ustalane wytycznymi MAiC. W przypadku wystąpienia klęski i potrzeby wypłaty zasiłków celowych Wojewoda odrębnie poinformuje zainteresowane ośrodki pomocy społecznej o trybie przyznawanej pomocy.

- **Dodatkowe informacje dot. szacowania szkód w budynkach mieszkalnych**

1. **Powódź (powódź w wyniku wylania rzeki lub cieką wodnego, powódź w wyniku nawałnego deszczu)**

Szkody szacujemy wg opracowań.

Szacujemy straty w budynkach mieszkalnych w przypadku gdy woda wdarła się przez próg do części mieszkalnej - uniemożliwiając prowadzenie gospodarstwa domowego.

W piwnicach uznane może być tylko uszkodzenie pieca CO lub hydroforu potwierdzone przez fachowca, ale tylko w przypadku wdarcia się wody do piwnicy

a nie w wyniku podsiąków, podtopień w związku z brakiem izolacji lub złym posadowieniem budynku.

Pęknięcia ścian – przyczynę ich powstania musi potwierdzić nadzór budowlany

2. Huragan

Straty w dachach szacujemy wg opracowanej tabeli na bazie której wartość szkód w przypadku dachów wyliczana będzie za pomocą średnich cen. Wynika to z wielkiej różnorodności pokryć dachowych.

Jeżeli dach zostanie uszkodzony częściowo, pomocą objęta zostanie tylko ta część dachu, która została uszkodzona.

3. Gradobicie

Szacowanie szkód wg opracowanej tabeli jest możliwe tylko w przypadku dziur, pęknięć lub wgnieceń w dachu, które powodują jego przeciekanie.

Rynny, parapety – szacowanie szkód jest możliwe tylko w przypadku gdy uszkodzeniu uległ dach.

Elewacja – szacowanie szkód jest możliwe tylko w przypadku gdy uszkodzona elewacja nie spełnia swoich funkcji i jest zniszczona w znacznej części w sposób widoczny.

Pomoc przyznawana jest do tej części, która jest uszkodzona.

W przypadku budynków mieszkalnych do otrzymania pomocy nie będą uwzględniane szkody m.in.:

- elementów dekoracyjnych,
- dodatkowych zadaszeń tarasów, ganków,
- solarów,
- ogrodzeń,
- wjazdów, zjazdów, wybrukowanych podwórek,
- altanek, garaży i budynków gospodarczych.

- **ZAŁOŻENIA DO OKREŚLENIA WYSOKOŚCI PONIESIONEJ SZKODY**

Podstawą szacowania szkód w budynkach mieszkalnych i gospodarczych będzie każdorazowo biuletyn cen ubezpieczeniowych Sekocenbud z II półrocza roku poprzedzającego rok wystąpienia szkód.

(Instrukcja szacowania strat w budynkach mieszkalnych i gospodarczych.)

I. ZASADY SZACOWANIA STRAT W INFRASTRUKTURZE KOMUNALNEJ

Natychmiast po wystąpieniu lub w trakcie trwania zjawisk mających znamię klęski żywiołowej jednak nie później niż w ciągu 48 godzin zawiadomić Centrum Zarządzania Kryzysowego Wojewody Świętokrzyskiego lub Pełnomocnika Wojewody Świętokrzyskiego ds. Usuwania Skutków Klęsk Żywiołowych. W zgłoszeniu należy podać rodzaj klęski żywiołowej (powódź, deszcz nawalny, grad, huragan, obsunięcia się ziemi oraz lawinę), jak również zakres strat (infrastruktura drogowa, komunalna, rolnictwo itp.).

Każde zawiadomienie będzie formalnie weryfikowane przez pracowników Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego z możliwością kontroli w terenie.

Nie dopuszcza się określania innego rodzaju klęski żywiołowej. Straty, które w protokole zostaną spisane, jako spowodowane przez np. intensywne, gwałtowne opady deszczu, itp. nie będą weryfikowane.

Po przesłaniu zgłoszenia pracownicy jednostki samorządu terytorialnego zobowiązani są do przeprowadzenia wizji w terenie i określenie **wstępnego rozmiaru strat.**

Dane takie winny zostać w maksymalnym terminie 7 dniu przesłane do Pełnomocnika Wojewody ds. Usuwania Skutków Klęsk Żywiołowych.

W informacji tej zawarte winno być zakres strat, wstępny rozmiar i szacunek wartościowy, które pozwolą ocenić w skali województwa, czy wystąpiło zjawisko klęski żywiołowej, co zawsze jest również podstawą o ubieganie się Wojewody o pomoc rządową dla poszkodowanych.

Na podstawie aktualnego Zarządzenia Wojewody Świętokrzyskiego Wójt/Burmistrz/Prezydent/Starosta/ zobowiązany jest uruchomić działania Oddziałów Terenowych do spraw szacowania skutków klęsk żywiołowych.

Oddziały terenowe powiatowe/gminne, które stanowią część składową Komisji Wojewódzkiej powinny w możliwie najkrótszym czasie przystąpić do szacowania strat, a następnie sporządzić protokół strat (zał. nr 7) . Szacowanie strat powinno się zakończyć nie później niż 60 dni od dnia wystąpienia zdarzenia klęskowego innego niż powódź. W przypadku powodzi, tj. zalania terenów w następstwie podniesienia się poziomu wód płynących i stojących w terminie 60 dni od ustąpienia wody umożliwiającej komisji rozpoczęcie szacowania szkód.

Protokół powinien zawierać:

- a. datę i miejsce oraz numer protokołu;
- b. skład Oddziału terenowego;
- c. datę i miejsce wystąpienia zdarzenia noszącego znamiona klęski żywiołowej;
- d. określenie rodzaju obiektu uszkodzonej infrastruktury komunalnej: (drogi (*lokalizacja powstałej szkody, poprzez podanie numeru drogi ewentualnie numeru ewidencyjnego działki, jak również wskazanie kilometrażu, na jakim straty wystąpiły*); mosty; przepusty; kładki; obiekty, urządzenia sieci kanalizacyjnej; sieci kanalizacji sanitarnej; sieci kanalizacji deszczowej; obiekty, urządzenia sieci wodociągowej; sieć wodociągowa; stacje uzdatniania wody i ujęcia wody pitnej; oczyszczalnie ścieków; wysypiska śmieci i spalarnie odpadów; cmentarze; budynki użyteczności publicznej: szkoły, gimnazja, szkoły średnie, inne placówki oświatowo- wychowawcze, szpitale i placówki służby zdrowia; domy pomocy społecznej; obiekty sportowe; obiekty turystyki, ośrodki kultury; osuwiska; rowy odwadniające, kanały i potoki; inne obiekty komunalne).
- e. wysokość strat powinna być ustalona w szczególności z zastosowaniem cen podanych w Biuletynie cen „Sekocenbud” z uwzględnieniem cen dla obszaru województwa świętokrzyskiego (zestaw zagregowanych cen jednostkowych).

Jednocześnie zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji protokół Oddziału terenowego powinien być sporządzony z zastosowaniem wytycznych zawartych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie

określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym (Dz. U. Nr 130, poz. 1389), albo innych przepisów wydanych na podstawie art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 907, poz. 984, 1047 i 1473, z 2014 r. poz. 423, 768, 811, 915 i 1146, 1232 oraz z 2015 r. poz.349,478,605).

W protokołach strat powinny zostać ujęte tylko obiekty/drogi posiadające udokumentowany status. Nie należy wpisywać dróg transportu rolnego, tzw. wewnętrznych, które nie mają uregulowanego statusu prawnego.

Zakończeniem prac Oddziałów Terenowych powiatowych /gminnych jest sporządzony w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach protokołów. Każdy egzemplarz powinien zostać zatwierdzony przez Wójta /Burmistrza/ Prezydenta/ Starostę, po czym **jeden egzemplarz przesłany wraz z następującymi załącznikami** do Pełnomocnika Wojewody ds. Usuwania Skutków Klęsk Żywiolowych:

- a. Kserokopią ekspertyzy potwierdzającej wystąpienie deszczu nawalnego
- b. Kosztorysem (podpisanym przez osobę posiadającą wykształcenie wyższe kierunkowe w zakresie budownictwa)
- c. Dokumentacją fotograficzną (wersja papierowa lub na nośniku przenośnym) obszaru dotkniętego klęską żywiołową;
- d. Mapą pogładową przedstawiającą odzwierciedlenie strat powstałych w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych w szczególności dotyczy to usytuowania zniszczonych dróg.
- e. Tabelę „informacja o stratach w infrastrukturze komunalnej”. Do weryfikacji powinny zostać przesłane tylko te protokoły, w których straty wywołane klęską żywiołową są **nie mniejsze niż 5% wykonanych dochodów** własnych jednostki na rok bezpośrednio poprzedzający rok wystąpienia klęski żywiołowej.

Wymienione dokumenty wraz z protokołem strat będą stanowiły komplet dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia weryfikacji. Prezydium Komisji

Wojewódzkiej po otrzymaniu kompletu dokumentacji sprawdzi pod względem formalnym otrzymane dokumenty, następnie w terminie 30 dni z zastrzeżeniem, że termin ten może ulec wydłużeniu w przypadku, gdy wniosek jest niekompletny bądź zaistnieją warunki uniemożliwiające weryfikację dokona weryfikacji w terenie strat przedstawionych w protokole. Z każdej wizji w terenie Prezydium sporządza protokół weryfikacyjny w dwóch egzemplarzach, przy czym jeden zostaje przesłany do jednostki samorządu terytorialnego. ***Protokół weryfikacyjny jest ostatecznym dokumentem potwierdzającym wysokość szkód w danej jednostce samorządu terytorialnego.***

Natomiast po sporządzeniu zbiorczego zestawienia dane te przesyłane są do Ministra Administracji i Cyfryzacji.

Pod koniec roku na podstawie pisma Ministra właściwego ds. Usuwania Skutków Klęsk Żywiolowych Wojewoda przesyła do jednostek samorządu terytorialnego tabelę z prośbą o przedstawienie listy zadań preferencyjnych planowanych do wykonaniu w przyszłym roku.

Zgodnie z § 2 pkt. 3 Wytycznych w sprawie zasad i trybu uruchamiania środków budżetu państwa dla jednostek samorządu terytorialnego na zadania związane z przeciwdziałaniem i usuwaniem skutków zdarzeń noszących znamiona klęsk żywiołowych **„Dotacja nie będzie udzielona, jeżeli wartość zadania, po udzieleniu zamówienia publicznego, jest mniejsza niż 50 tysięcy złotych. Wartość dotacji nie może być niższa niż 40 tysiące złotych”.**

Wszystkie obiekty infrastruktury komunalnej przewidziane do remontu lub odbudowy, wskazane, jako zadania priorytetowe do realizacji w bieżącym roku, winny być ujęte w protokołach z oszacowania strat, sporządzonych bezpośrednio po wystąpieniu klęsk żywiołowych oraz pozytywnie zweryfikowane przez Prezydium Komisji Wojewódzkiej.

Zgłoszenie zadań priorytetowych powinno obejmować:

- 1) oznaczenie jednostki, w tym dane adresowe;
- 2) rodzaj klęski żywiołowej oraz data jej wystąpienia;

3) opis zadania przedstawianego do dofinansowania, zgodny z protokołem szkód sporządzonym przez komisję, wraz z precyzyjnym określeniem lokalizacji dofinansowywanego zadania poprzez wskazanie kilometrażu, nr drogi ewentualnie numeru ewidencyjnego działki, (Remont/ Odbudowa/ Przebudowa ...)

4) szacunkowy koszt realizacji zadania;

Propozycje zadań priorytetowych powinny być usystematyzowane, zaczynając od zadań najpilniejszych. Nie przewiduje się możliwości zmiany zadań priorytetowych w przypadku otrzymania promesy. Jednostka określając swoje zadania powinna to bardzo dokładnie przeanalizować już na etapie planowania, w celu uniknięcia wprowadzania zmian.

Następnie Wojewoda przesyła Ministrowi zbiorcze zestawienie zgłaszanych potrzeb z terenu województwa zawierające dane zgodnie z otrzymanymi informacjami z jednostek samorządu terytorialnego. Na podstawie przedmiotowego zestawienia minister właściwy ds. Usuwania Skutków Klęsk Żywiolowych przyznaje promesy dofinansowania zadań.

Promesa informuje o wysokości dofinansowania z rezerwy celowej budżetu państwa, określa przeznaczenie środków i maksymalny procentowy ich udział w wartości zadania, a także określa dokumenty niezbędne do zawarcia umowy o dotację oraz miejsce i termin ich złożenia. Wykaz dokumentów niezbędnych do przygotowania umowy o dotację określa załącznik do promesy.

Po otrzymaniu promesy samorząd natychmiast powinien rozpocząć przygotowywanie procedur przetargowych. Dokumentacja przetargowa winna być zgodna z nazwą zadania określoną w promesie.

- **Zawieranie Umowy dotacji pomiędzy Wojewodą a jednostką samorządu terytorialnego.**

Na podstawie promesy wystawionej przez Ministra Administracji i Cyfryzacji, ustaleń komisji wojewódzkiej oraz po dokonaniu weryfikacji wniosku o dotację i załączonych dokumentów, Wojewoda zawiera z jednostką samorządu terytorialnego

umowę o dotację na dofinansowanie zadania związanego z usuwaniem skutków zdarzeń kłęskowych.

- Dokumenty niezbędne do przygotowania umowy dotacji zawiera załącznik nr 1 do Wytycznych Ministra Administracji i Cyfryzacji w sprawie zasad i trybu uruchamiania środków budżetu państwa dla jednostek samorządu terytorialnego na zadania związane z przeciwdziałaniem i usuwaniem skutków zdarzeń noszących znamiona kłęsk żywiołowych, zatwierdzonych dnia 23.12.2014 r.
W celu zawarcia umowy dotacji, na dofinansowanie/sfinansowanie realizacji zadania wskazanego w promesie Ministra Administracji i Cyfryzacji, jednostka samorządu terytorialnego zobowiązana jest do przekazania w terminie określonym w promesie MAiC wniosku o dotację wraz z kompletem dokumentów Niedostarczenie kompletnej dokumentacji w terminie określonym w promesie MAiC oznacza rezygnację z przyznanego wstępnie dofinansowania na zadania wskazane w promesie.
- W każdym przypadku, zawarcie umowy dotacji zostanie poprzedzone szczegółową weryfikacją (formalną i merytoryczną) wniosku o dotację oraz innych dokumentów, niezbędnych do jej sporządzenia. Dostarczenie poprawnej i kompletnej dokumentacji będzie miało decydujący wpływ na sprawne zawieranie umów dotacji,
- Sporządzona umowa dotacji (2 egzemplarze), podpisana przez Wojewodę, zostanie przesłana do jednostki samorządu terytorialnego celem jej podpisania przez osoby upoważnione, tj. wskazane w umowie. Oryginał podpisanej umowy (z parafami i kompletem pieczętek) jst zwraca do Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego w Świętokrzyskim Urzędzie Wojewódzkim w Kielcach
- Wojewoda, na podstawie prawidłowo sporządzonych wniosków o dotację lub zawartych z jednostkami umów o dotację, występuje do Ministra Finansów z wnioskiem o uruchomienie środków z rezerwy celowej budżetu państwa na przeciwdziałanie i usuwanie skutków kłęsk żywiołowych.

- Wojewoda, po otrzymaniu decyzji Ministra Finansów w sprawie uruchomienia środków z rezerwy celowej budżetu państwa, niezwłocznie przekaże dotację na rachunek bankowy jednostki samorządu terytorialnego,
- **Rozliczanie dotacji otrzymanej przez jednostkę samorządu terytorialnego:**
 - zgodnie z § 7, ust.1 zawartej umowy dotacji jednostka samorządu terytorialnego zobowiązana jest do rozliczenia otrzymanej dotacji z rezerwy celowej budżetu państwa, przeznaczonej na dofinansowanie realizacji zadań związanych z usuwaniem zniszczeń w infrastrukturze komunalnej samorządów, powstałych w wyniku wystąpienia klęski żywiołowej.
 - Warunkiem rozliczenia zrealizowanego zadania i otrzymanej dotacji jest:
 - wykonanie całości zadania, zgodnie z kosztorysem ofertowym, stanowiącym załącznik nr 1 do umowy dotacji,
 - dokonanie odbioru końcowego zadania ,
 - przesłanie do Wojewody Świętokrzyskiego w terminie określonym w § 7 ust.1, pkt 3 lub w § 8 umowy - rozliczenia końcowego kosztów zadania, sporządzonego na formularzu stanowiącym załącznik nr 2 do umowy dotacji wraz z potwierdzonymi za zgodność z oryginałem kopiami faktur lub rachunków oraz przelewów lub potwierdzeń dokonania zapłaty za wykonane roboty oraz protokołu rzeczowo – finansowego końcowego odbioru zadania oraz oświadczenia, czy w związku z realizacją tego zadania jednostka uzyskała: odszkodowanie i/lub zwrot podatku VAT i/lub kary umowne zapłacone przez wykonawcę zadania
 - W przypadku obniżenia kosztów zadania, w tym uzyskania odszkodowania, uzyskania zwrotu podatku VAT lub zapłaty kar umownych przez wykonawcę zadania, wysokość środków zabezpieczonych przez jednostkę samorządu terytorialnego określonych w § 4 ust. 2 nie ulega zmianie, obniżeniu ulegnie wysokość dotacji o kwotę równą kwocie obniżenia kosztów zadania i w tej części

podlega zwrotowi do budżetu państwa jako dotacja pobrana w nadmiernej wysokości wysokość dotacji.

- Poprawnie sporządzone rozliczenie końcowe zadania i dotacji zostanie zatwierdzone przez Wojewodę Świętokrzyskiego lub osobę upoważnioną.
- Informacja o zidentyfikowanych błędach w weryfikowanej dokumentacji lub o braku wymaganego dokumentu będzie przekazywana telefonicznie lub przesyłana na adres e-mailowy pracownika lub jednostki, wskazany we wniosku o dotację.

- **Tryb uruchamiania środków z budżetu państwa dla jednostek samorządu terytorialnego na zadania związane z zabezpieczeniem wąwozów lessowych**

Warunkiem ubiegania się o dotację na realizację zadania w ramach powyższych środków jest złożenie przez jednostkę samorządu terytorialnego wniosku do Wojewody o zaliczenie zadania związanego z zabezpieczeniem wąwozu lessowego przez erozją.

Wniosek powinien zawierać:

- część opisową z uzasadnieniem potrzeby realizacji zadania oraz proponowanym sposobem zabezpieczenia dna wąwozu i jego skarp,
- kosztorys inwestorski,
- mapę z lokalizacją zadania,
- kilka fotografii pokazujących obecny stan.

Zaliczenie do programu następuje po rozpatrzeniu wniosku i wizji lokalnej przeprowadzonej przez członków Świętokrzyskiego Zespołu Nadzorującego Realizację Projektu „Osłona Przeciwsuwiskowa”. Po zaliczeniu proponowanych zadań do programu Wojewoda przesyła niezwłocznie Ministrowi zbiorcze zestawienie zgłaszanych potrzeb z terenu województwa wraz z propozycjami ich dofinansowania. Minister wydaje promesy dofinansowania zadań. Wysokość dotacji nie może przekraczać 80% kosztów realizacji zadań (ustawa o finansach publicznych). Dotacja nie może być udzielona, jeżeli wartość zadania, po udzieleniu zamówienia publicznego, jest mniejsza niż 50 tys. zł.

W przypadku dofinansowania kosztów zabezpieczenia wąwozów przed erozją dotacja może być przeznaczona jedynie na pokrycie kosztów materiałów i urządzeń

oraz kosztów robót budowlano - montażowych - instalacyjnych. Koszty wynikające z technologii robót, jak tymczasowe drogi, oznakowanie objazdów, wycinka drzew oraz koszty znaków drogowych mogą być pokrywane ze środków stanowiących udziały własne jednostki.

Podstawa prawna i wytyczne regulujące udzielanie pomocy:

- II. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity. Dz. U. z 2015 r., poz. 163) - art. 40 ust. 2 i 3.
- III. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U z dn. 22.06.2012 r., poz. 712).
- IV. Pismo Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 9 grudnia 2013 r., znak: DUSKŻ-III-5941-46/2013, określające formy pomocy Rządu dla poszkodowanych podmiotów oraz aktualne zasady na czas wystąpienia zdarzenia o charakterze klęski żywiołowej.
- V. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. z 2015 r. poz 187)
- VI. Ustawa z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 150 poz. 1249, ze zm.)
- VII. Informacja dla Komisji powołanych przez Wojewodę dotycząca ogólnych zasad szacowania szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun obsunięcie się ziemi lub lawinę.
- VIII. Ustawa z dnia 24 czerwca 2010 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi z 2010 r. (Dz.U. Nr 123, poz.835, ze zm.)

- IX. Ustawa o stanie klęski żywiołowej z dnia 2002-04-18 (Dz.U. z 2014 poz. 333, z późn. zm)
- X. Ustawa o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu z dnia 11 sierpnia 2001r. (Dz.U. Nr 84, poz. 906, ze zm.)
- XI. Wytyczne Ministra Administracji i Cyfryzacji w sprawie zasad i trybu uruchamiania środków budżetu państwa dla jednostek samorządu terytorialnego na zadania związane z przeciwdziałaniem i usuwaniem skutków zdarzeń noszących znamiona klęsk żywiołowych, zatwierdzonych dnia 23.12.2014 r.
- XII. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia:
- 13 maja 2013 r., w sprawie gmin poszkodowanych w wyniku działania żywiołu od lutego do marca, w lipcu, we wrześniu i od listopada do grudnia 2011 r. oraz od stycznia do marca i od maja do października 2012 r. w których stosuje się szczególne zasady odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych (Dz.U. z 2013 r., poz. 570)
 - 4 września 2013 r, w sprawie gmin, poszkodowanych w wyniku działania żywiołu od kwietnia do lipca 2013, w których stosuje się szczególne zasady odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych (Dz.U. z 2013 r., poz. 1029)
 - 14 sierpnia 2014 r. , w sprawie gmin, poszkodowanych w wyniku działania żywiołu w maju 2014, w których stosuje się szczególne zasady odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych (Dz.U. z 2014 r., poz. 1107)